

ניסן תשע"ד

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

בחירת ישראל – הזכות והחובה על פי נבואת עמוס

לפרשת קדושים (על פי שיעורים של הרב משה ליכטנשטיין, הרב ריבלין, ופרופ אייזנברג)

1. פתיחת פרשת קדושים :
 "קדשים תהיו, כי קדוש אני ה' אלוהיכם"
 2. סיום פרשת קדושים :
 "והייתם לי קדשים כי קדוש אני ה' ואבדל אתכם מן העמים להיות לי"
 3. ויקרא רבה פרשה כד ד"ה תני ר' :
 ר' יוחנן בשם ר' שמעון בן יוחי: שלש פרשיות הכתיב לנו משה בתורה וכל אחת ואחת מהן יש בה מששים ששים מצות, ואלו הן : פרשת פסחים (כלומר פרשת בא) ופרשת נזיקין (כלומר פרשת משפטים) ופרשת קדשים תהיו .
 4. עמוס ט ז-טו :
5. עמוס - הפטרת וישב :
 "רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקד עליכם את כל עונותיכם".
 6. התפילה והבקשה בברכת המזון
 "הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת".
 7. בעל דעת מקרא :
 "קרא למלכות בית דוד, סוכת דוד הנופלת, לרמוז שהיא חלשה ונתונה בצרה ואין לדמותה לבית, אלא לסוכה הנוטה ליפול. אולם ה' יקימנה ויחזקנה".
 8. מהר"י קרא :
 "אקים את סוכת דוד הנופלת - על בית המקדש הוא אומר"
 9. עמוס ה' ב' :
 "נפלה לא תוסיף קום, בתולת ישראל"
 10. גמרא ברכות ד' :
 "נפלה ולא תוסיף לנפול עוד. קום בתולת ישראל"
 11. סנהדרין צו' :
 "אמר ליה רב נחמן לרבי יצחק מי שמיע לך אימת אתי בר נפלי? אמר ליה מאן בר נפלי? א"ל משיח! משיח, בר נפלי קרית ליה? א"ל אין, דכתיב- 'ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת'
 12. תרגום יונתן בן עוזיאל :
 "בעידנא ההיא אקים ית מלכותא דבית דוד... ותשלוט בכל מלכותא".
 13. המלבי"ם
 "תחילה היה בית דוד בנוי ומשוכלל בבית קבוע... ואח"כ לא היה בית קבוע רק סוכת ארעי וזה היה בבית שני שנבטלה מלכות דוד ומלכו החשמונאים והורדוס, ובכ"ז היו עדיין נשיאים מזרע בית דוד שזה דומה כסוכת ארעי, ואח"כ נפלה גם סוכת דוד כי בגלות הזה בטלו גם הנשיאים ואין זכר לנשיאות ולזרע בית דוד".
 א. "שתחילה האיש מבית דוד ירעה אותם, וינהיג אותם ויכוף אותם לעשות משפט וצדקה, שבזה תקום סוכת

ז הלוא כבני כש"ים אתם לי בני ישראל נאם-יהוה
 הלוא את-ישראל העליתי מארץ מצרים ופלשתיים
 מפפתור וארם מקיר. ח. הנה עיני אדני יהוה בממלכה
 החטאה והשמדתי אתה מעל פני האדמה אפס פי לא
 השמיד אשמיד את-בית יעקב נאם-יהוה. ט. פי-הנה
 אנכי מצוה והנעותי בכל-הגוים את-בית ישראל כאשר
 ינוע בכבדה ולא-יפול צרור ארץ. י. בחרב ימותו כל
 חטאי עמי האמרים לא-תגיש ותקדים בעדינו הרעה .
 יא ביום ההוא אקים את-סכת דוד הנפלת וגדרתי את-
 פרציהו והרסתיו אקים ובניתיה פימי עולם. יב למען
 יירשו את-שארית אדום וכל-הגוים אשר-נקרא שמי
 עליהם נאם-יהוה עשה זאת.
 יג הנה ימים באים נאם-יהוה ונגש חורש בקצר ודרד
 ענבים במשך הזרע והטיפו ההרים עסיס וכל-הגבעות
 תתמוגגנה. יד ושבתתי את-שבות עמי ישראל ובנו ערים
 נשמות וישבו ונטעו כרמים ושתו את-ייןם ועשו גנות
 ואכלו את-פריהם. טו ונטעתים על-אדמתם ולא ינתשו
 עוד מעל אדמתם אשר נתתי להם אמר יהוה אלהיך .

20. עמוס בסיום ההפטרה :
 "ושבתי את שבות עמי ישראל... ונטעתים על אדמתם,
 ולא ינתשו עוד מעל אדמתם אשר נתתי להם, אמר ה'
 אלוהיך"

דוד שהיא הנשיאות... אבל עדיין תהיה הסוכה
 מהורסת וזה שאמר 'וגדרתי את פרציהן' שיוגדרו פרצות
 הדור".

ב. "אבל אח"כ יקבלו ישראל מלכות שמים ויקבלו
 הנהגתו ברצון ותהיה הסוכה שלמה לא מהורסת כי
 יקבלו אותו לרועה ברצון, ועל זה אמר 'והריסותיו אקים'
 ."

ג. "ואח"כ תתגלה מלכות שמים ואז לא תהיה סוכת
 ארעי רק בניין קבוע ועל זה אמר 'ובניתיה כימי עולם'
 שתהיה מלכות קבועה כמקודם".

14. עמוס פרק ה' :

"נפלה לא תוסיף קום, בתולת ישראל, נטשה על
 אדמתה אין מקימה"

כנגד זאת

"ביום ההוא אקים את סוכת דויד הנפלת... והריסותיו
 אקים ובניתיה כימי עולם... ולא ינתשו עוד מעל
 אדמתם אשר נתתי להם"

15. עמוס פרק ה' יא :

"בתי גזית בניתם, ולא תשבו בם, כרמי חמד נטעתם,
 ולא תשתו את יינם"

וכנגד זאת

"ובנו ערים נשמות וישבו, ונטעו כרמים ושתו את יינם"

16. עמוס ט (בתחילת הפרק) :

"וה' אלוהים הצבאות, הנוגע בארץ ותמוג ואבלו כל
 יושבי בה"

וכנגד זאת :

"והטיפו ההרים עסיס וכל הגבעות תתמוגגנה"

17. דברי הנחמה של עמוס :

הנה ימים באים נאום ה', וניגש חורש בקוצר, ודורך
 ענבים במושך הזרע, והטיפו ההרים עסיס וכל הגבעות
 תתמוגגנה"

18. דברי משה בתחילת פרשת בחוקותי :

"אם בחוקותי תלכו, ואת מצוותי תשמרו ועשיתם
 אותם, ונתתי גשמיכם בעתם, ונתנה הארץ יבולה, ועץ
 השדה יתן פריו. והשיג לכם דיש את בציר, ובציר ישיג
 את זרע, ואכלתם לחמכם לשבע, וישבתם לבטח
 בארצכם"

19. הרמב"ן בהקדמתו לנאום התוכחה של משה

בדברים :

"וטרם שיתחיל בביאור התורה התחיל להוכיחם
 ולהזכיר להם עוונותיהם, כמה ימרוהו במדבר וכמה
 שהתנהג עמהם הקב"ה במידת הרחמים. וזה להודיע
 חסדיו עמהם, ועוד שיוכחו בדבריו שלא יחזירו
 לקלקולם פן יספו בכל חטאתם, ולחזק לבם בהודיעו
 אותם כי במידת רחמים יתנהג עמהם לעולם"